

HODNOCENÍ MAGISTERSKÉ PRÁCE

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ UK

ŘÍZENÍ A SUPERVIZE V SOCIÁLNÍCH A ZDRAVOTNÍČYCH ORGANIZACÍCH

Jméno autora/ky práce	Bc. Magdaléna Bušinová
Název práce	Prvky sandplay/sandtray jako nástroj aktivizace pro starší dospělé s duševním onemocněním
Autor posudku- jméno	Mgr. Radek Carboch, Ph.D.
Vedoucí práce /oponent	Mgr. Jiří Mertl, Ph.D.
Rok obhajoby	2024
Specializace	Řízení

1. Hodnocení volby tématu práce (relevance k oboru, originalita)	<table border="1"> <tr><td>a) výborně</td></tr> <tr><td>b) velmi dobře</td></tr> <tr><td>c) dobře</td></tr> <tr><td>d) nevyhovující</td></tr> </table>	a) výborně	b) velmi dobře	c) dobře	d) nevyhovující
a) výborně					
b) velmi dobře					
c) dobře					
d) nevyhovující					
Odůvodnění:	Tématem práce je využití metody sandplay/sandstray při aktivizaci starších dospělých s duševním onemocněním. Jelikož možnosti využití metody sandply/sandtray při aktivizaci v sociálních službách nejsou probádané, výzkum na toto téma slibuje přinést empiricky založené vědění o možném potenciálu tohoto terapeutického nástroje. Zvolené téma zároveň obrací pozornost k životům zvláště zranitelné skupiny lidí, starších lidí žijící s duševním onemocněním, což ještě posilňuje relevanci takové volby. Osobní vazba autorky k tématu, profesionální (podílela se na přípravě metodiky sandplay/sandtray) i osobní (péče o prarodiče žijící s demencí) zvýrazňuje smysluplnost volby i z pozice výzkumnice.				
2. Hodnocení formulace hlavního cíle práce	<table border="1"> <tr><td>a) výborně</td></tr> <tr><td>b) velmi dobře</td></tr> <tr><td>c) dobře</td></tr> <tr><td>d) nevyhovující</td></tr> </table>	a) výborně	b) velmi dobře	c) dobře	d) nevyhovující
a) výborně					
b) velmi dobře					
c) dobře					
d) nevyhovující					
Odůvodnění:	Hlavní cíl je formulován jasně, autorku zajímají na empirické rovině především psychologické efekty používané metody: „Hlavním cílem výzkumu je analyzovat, jak využívání prvků sandplay/sandtray působí na emoce, náladu, vyjadřování a komunikaci u starších dospělých s duševním onemocněním ...a jaká je slabá stránka využití prvků sandplay/sandtray při práci s těmito osobami. „ (s. 31) Teoretický cíl si práce explicitně neklade. V samotné formulaci cíle by měly být zřejmé také důvody pro realizaci takového výzkumu (některé jsou zmíněny v úvodu) a s tím související jeho očekávaný přínos. Tedy, proč jako výzkumník jdu právě tímto směrem?				
3. Hodnocení provázanosti kapitol a struktury práce	<table border="1"> <tr><td>a) výborně</td></tr> <tr><td>b) velmi dobře</td></tr> <tr><td>c) dobře</td></tr> <tr><td>d) nevyhovující</td></tr> </table>	a) výborně	b) velmi dobře	c) dobře	d) nevyhovující
a) výborně					
b) velmi dobře					
c) dobře					
d) nevyhovující					
Odůvodnění:	Dělení práce do dvou oddělených bloků, na teoretickou a empirickou část, snad přispívá k přehlednosti práce. Nicméně, vzdálenost mezi teorií a empirií se i takto ještě zvýrazňuje a v jistém ohledu umocňuje. Problémem samozřejmě není ani tak oddělení dvou částí ve struktuře práce, jako nepřesvědčivé provázání teorie a empirie při samotné realizaci výzkumu. Kapitoly v teoretické části se vážou k ústřední problematice výzkumu rozdílným způsobem. Autorka s jejich pomocí vyznačuje spíše určitý teoretický kontext, s jehož vědomím vstupuje do terénu, než by představila nějakou konkrétní teorii. Krátký odkaz na tradici pragmatismu je takto jen náznakem užitečného teoretického nástroje. Členění kapitol v empirické části je vedeno zvolenou metodologií a s ohledem na ni je relevantní.				
4. Hodnocení práce se zdroji, včetně zahraničních(?), míra vyjasnění pojmů, teoretické zpracování	<table border="1"> <tr><td>a) výborně</td></tr> <tr><td>b) velmi dobře</td></tr> <tr><td>c) dobře</td></tr> <tr><td>d) nevyhovující</td></tr> </table>	a) výborně	b) velmi dobře	c) dobře	d) nevyhovující
a) výborně					
b) velmi dobře					
c) dobře					
d) nevyhovující					
Odůvodnění:	Je třeba ocenit skutečnost, že autorka využívá ve velké většině současné a relevantní zdroje, včetně zahraničních pramenů. Přesto, celkové teoretické uchopení práce působí nevyjasněně. Za zdařilé považuji představení metod sandplay/sandtray s jejich historií, základními východisky a vysvětlenými rozdíly. Nicméně, teoretická část obsahuje informace, u kterých				

	<p>není úplně zřejmé, jakým způsobem se tyto úvodní kapitoly věnované např. Stárnutí populace, Vymezení stáří, či Zdravému stárnutí vztahují k samotnému empirickému výzkumu. V jakém smyslu byly při interakcích během aktivizací pro výzkumnici či její komunikační partnerky významné? Neříkám, že mezi nimi žádná vazba není. Předpokládám, že autorce je zřejmá, ale bylo by dobré učinit ji zřejmou také čtenáři.</p> <p>Problematické mi přijde definování „duševního onemocnění“. Vágní a obecné definice jsou seřazeny pod sebe způsobem, který neumožňuje porozumět, proč byly vybrány zrovna tyto definice, ani jakou roli sehrály během výzkumu v terénu. Nejsem si jistý, jestli autorka využila možností kvalitativního výzkumu s jeho specifiky a potenciálem. Není nutné vše mít pod kontrolou a vyjasněné dopředu, zvláště v případě takového pojmu, jako je duševní nemoc. Pokud nás tato kategorie či pojem zajímá a má souvislost s řešeným problémem, místo předem připravených definic, lze například sledovat jak se „duševní onemocnění“ zjednává přímo v praxi. Teoretická část je pojata způsobem, v němž všechny důležité souvislosti formující empirické pole jsou už autorce nějakým způsobem dopředu známé a jediné, co ji zajímá, jsou účinky samotné metody.</p> <p>Protože péče se neodehrává v nějaké neutrální aréně, ale vždy v konkrétních socio-materiálních souvislostech, v textu práce postrádám jejich popis. Domov se zvláštním režimem je tak výrazně specifický prostor, že čtenář by se měl o něm dozvědět více. Za největší problém teoretické části ale považuji, že nenabízí žádný funkční nástroj, žádnou konkrétní sociálně-vednou teorii, která by pomohla autorce lépe zaměřit sledované problémy v empirické realitě.</p> <p>Z textu také pro mě není úplně zřejmý rozdíl použití metod sandplay/sandtray v rámci terapií a v rámci aktivizací.</p>				
5. Hodnocení metodologického uchopení a jeho zdůvodnění, etické aspekty výzkumu	<table border="1"> <tr> <td>a) výborně</td> </tr> <tr> <td>b) velmi dobře</td> </tr> <tr> <td>c) dobře</td> </tr> <tr> <td>d) nevyhovující</td> </tr> </table>	a) výborně	b) velmi dobře	c) dobře	d) nevyhovující
a) výborně					
b) velmi dobře					
c) dobře					
d) nevyhovující					
Odůvodnění:	<p>Jakkoliv se autorka učila základům etnografie u těch nejpovolanějších (a i v tomto případě je třeba ocenit zapojení relevantních cizojazyčných zdrojů a autorů), stejně se jí nepodařilo vyvarovat určitému metodologickému zmatení. Možná se jí to podařit ani nemohlo s ohledem na nejasnosti s teorií uvedené výše. Teorie a metodologie výzkumu by měly být dobře provázány, ale jak už jsem uvedl, není příliš zřejmé, co provazovat. V situovanosti výzkumnice je patrná epistemologická nezakotvenost. Bez reflexe osciluje mezi úzce zaměřeným psychologickým výzkumem efektů, který se skrze zmíněné podkapitoly v teoretické části opírá o biologický základ zdraví/nemoci, o medicínský diskurs s jeho metodami dosahování objektivitu na straně jedné a výchozími principy kvalitativního výzkumu, vyzývající k průzkumu komplexity a nejednoznačností na straně druhé. Což v důsledku oslabuje vyznění posuzované práce a jejich závěrů.</p> <p>Zároveň je třeba uvést, že v celé řadě ohledů je patrná snaha o poctivý přístup k výzkumu. Zajištění vstupu a realizace výzkumu v uzavřeném prostředí Domova se zvláštním režimem nepovažuji za jednoduché, ani nijak samozřejmé. Zjevná je také snaha o předcházení etickým nástrahám a reflexe vlastních kroků s ohledem na etická dilemata. Bylo by zajímavé, dozvědět se více například o tom, jak v praxi probíhalo vyjednávání informovaného souhlasu s těmi, kteří verbálně hůře komunikují.</p>				
6. Hodnocení zpracování a interpretace výsledků výzkumu	<table border="1"> <tr> <td>a) výborně</td> </tr> <tr> <td>b) velmi dobře</td> </tr> <tr> <td>c) dobře</td> </tr> <tr> <td>d) nevyhovující</td> </tr> </table>	a) výborně	b) velmi dobře	c) dobře	d) nevyhovující
a) výborně					
b) velmi dobře					
c) dobře					
d) nevyhovující					
Odůvodnění:	<p>Výše zmíněná oscilace mezi epistemologickými východisky se samozřejmě projevila i při zpracování výsledků výzkumu. Autorka se ve výzkumu zaměřila na poměrně úzký problém psychologických efektů metody, jak je pozorovala během interakcí u pískoviště. V mnoha ohledech jde spíše o testování a potvrzování předpokladů spojených s metodou sandplay/sandtray, než o objevování nových souvislostí. Výsledky, snad i pro to, akcentují především potvrzení pozitivních efektů.</p> <p>Z empirických zjištění samotných mě například zaujaly zprávy o pozitivních efektech metody na hůře verbálně komunikující. Skutečnost potvrzená zaměstnanci naznačuje, že aktivizace začaly viditelně působit v prostředí „Domova“. Zjevně se o působnosti metody sandplay/sandstray lze dozvědět i jinde než při aktivizaci u pískoviště. Například „dětskost“ hry je důvodem odmítnutí a souvisí se stereotypním pohledem na některé lidi žijící s duševním onemocněním. Přišlo by zajímavé víc rozvinout tyto v závěru práce jen naznačené linie a vytěžit z etnografického výzkumu více vědění o působení sandplay/sandtray.</p>				

7. Hodnocení naplnění cílů a zpracování závěrů práce		a) výborně
		b) velmi dobře
		c) dobře
		d) nevyhovující
Odůvodnění:	Práce naplnila svůj hlavní cíl a přinesla odpověď na empirické otázky položené v úvodu. Tyto odpovědi se zdají nejvíce prospěšné pro další potencionální uživatele metody sandplay/sandtray v rámci aktivizací a přináší empiricky podložené závěry především o pozitivních výsledcích. Jejich přesvědčivost je bohužel oslabována některými výše zmíněnými teoreticko-metodologickými nejasnostmi.	
8. Hodnocení formální stránky práce		a) výborně
		b) velmi dobře
		c) dobře
		d) nevyhovující
Odůvodnění:	Grafická úprava i další formální aspekty práce jsou v pořádku, oceňuji zařazení fotografií.	
9. Hodnocení přínosu práce pro praxi		a) výborně
		b) velmi dobře
		c) dobře
		d) nevyhovující
Odůvodnění:	Výsledky výzkumu jsou využitelné především pro další, i potencionální uživatele metody sandplay/sandtray v rámci aktivizací. Ukazují, či alespoň naznačují pozitivní výsledky v řadě sledovaných oblastí. Zajímavě se jeví především pozitivní dopady na komunikaci. Případní další uživatelé tak v práci najdou nejen empiricky založený popis dalších dopadů, ale i základní praktický vhled do způsobů užití metody. Pro seznámení s metodou sandplay/sandtray také dobře poslouží část v teoretickém úvodu, věnovaná rozdílům mezi metodami a jejich historiím.	
10. Otázky k obhajobě	<p>1. V teoretické části uvádíte tuto definici podle Orel a Facová (2020): „Duševní onemocnění může být charakterizováno jako odchylka od normy. Můžeme se tedy na něj dívat skrz normy statistické, sociokulturní, právní, odborné či individuální.“ (s. 13). Můžete vysvětlit, proč jste si vybrala právě tuto definici a v jakém smyslu byla významná pro výzkum?</p> <p>2. Jaký význam mají při interakcích u pískoviště psychiatrické diagnózy? Zajímá mě obojí, tedy: jak jsou pro vás důležité při aktivizacích, i při výzkumu?</p> <p>3. Přivedly vás závěry z výzkumu k promýšlení některých zjištění? Zkoušela jste řešit například ne/dostupnost pískoviště pro lidi s omezenou pohyblivostí?</p>	
11. Celkové zhodnocení práce		a) výborně
		b) velmi dobře
		c) dobře
		d) nevyhovující
Odůvodnění:	V textu celé práce je zřejmý zájem autorky o metodu sandplay/sandtray i její potenciál. Nejasné teoretické zakotvení sice oslabilo celkové vyznění práce a přesvědčivost jejich výsledků, přesto se Magdaleně Bušinové podařilo přinést v mnoha ohledech zajímavý popis možností metody, který je využitelný v praxi sociální práce. Ve vztahu s tím doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře .	

.....
podpis autora posouzení

Dne 10. 9. 2024